

OŠ KOMANDANTA STANETA DRAGATUŠ

Dragatuš 48

8343 Dragatuš

»MEDKULTURNI DIALOG – DRUGE KULTURE ME BOGATIJO«

ROMI SKOZI OČI MEDIJEV

RAZISKOVALNA NALOGA

MENTORICA:

Nataša Podhostnik, prof. slov.

AVTORICE:

Ema Štefanič

Špela Šušтариč

Iva Panjan

Nina Bahor

razred: 7./9

Dragatuš, 2008

ZAHVALA

Zahvaljujemo se mentorici gdč. Nataši Podhostnik za spodbudo in napotke pri izdelavi raziskovalne naloge.

Prav tako se iskreno zahvaljujemo ravnatelju OŠPP Milke Šobar – Nataše g. Matjažu Bariču za pomoč pri iskanju literature.

Zahvala tudi učencem OŠ Dragatuš, ki so izpolnili anketni vprašalnik ter učiteljicama ge. Vidi Adlešič in ge. Vesni Mariji Frank za posredovanje anketnih vprašalnikov.

Nina Bahor, Iva Panjan, Špela Šuštarč, Ema Štefanič

KAZALO

I OPREDELITEV PROBLEMA	1
1 UVOD	1
2 CILJI	2
3 HIPOTEZE	2
4 DEJANSKA PODOBA ROMOV	2
Bivalne razmere	2
Izobraževanje	3
Zaposlovanje	3
5 PODOBA ROMOV V MEDIJIH	4
Generalizacija/posploševanje	4
Stereotipi o Romih	4
Kriminalizacija	4
Nasprotje MI – ONI (civilizirani – necivilizirani)	5
Romi kot problem	6
II RAZISKOVALNI DEL	7
6 UPORABA RAZISKOVALNIH METOD IN NAČIN ZBIRANJA PODATKOV	7
7 REZULTATI IN ANALIZA	7
III SKLEP	10
POVZETEK	12
LITERATURA	13
PRILOGA (anketni vprašalnik)	

I OPREDELITEV PROBLEMA

1 UVOD

V naši družbi se za Rome velikokrat oz. večino uporablja izraz cigan. V SSKJ¹ ima geslo cigan naslednji pomen:

cigàn – ána m (á) 1. *pripadnik iz Indije priseljenega ljudstva brez stalnega prebivališča*: pravili so, da cigani kradejo otroke; ogrski cigani; tolpa ciganov; črn kot cigan · **ekspr.** je tak kot cigan *slabo oblečen*; · **ekspr.** pri nas je kot pri ciganih *vse je v neredu*; smeje se kot cigan belemu kruhu *široko, na vsa usta*

2. **slabš.** *zvit, lahkomiseln in malopriden človek*: to ti je pravi cigan; še hujši cigan je, kot si ti; potepa se, cigan / **kot psovka** cigan ciganski

Izraza **Rom** v SSKJ ni zaslediti. Dr. Vanek Šiftar² pravi, da beseda Rom pomeni človek v plemenitem pomenu besede. Vendar ta beseda pri večinskem prebivalstvu vzbuja nelagodje, predsodke in stereotipe.

Natančno število Romov v Sloveniji ni znano. /.../ Po neuradnih podatkih živi v Sloveniji od 8000 do 10000 Romov. Največ Romov, ki so tradicionalno naseljeni v Sloveniji, živi v Prekmurju, na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini. Ostali netradicionalno naseljeni Romi pa prebivajo v večjih slovenskih mestih: v Ljubljani, Mariboru, Celju, Velenju in na Jesenicah. Na Gorenjskem živijo Sinti, ki so prav tako tradicionalno naseljeni v Sloveniji.³ Velik del Romov (v Sloveniji) živi v težkih socialnih razmerah, predvsem zaradi neizobraženosti, revščine in tudi diskriminiranosti. Mnogi pa vse bolj skrbijo za svoje življenje, bivalne razmere, za zaposlitev ter za izobraževanje svojih otrok.⁴

Novinarsko poročanje o Romih izhaja iz predpostavke, da so Romi drugačni od nas. Njihova drugačnost je tako samoumevna in dokončna, da je ni treba niti posebej pojasnjevati. S posebnimi tehnikami stereotipizacije in posploševanja se v medijih v poročanju osredotočajo na posamezne negativne značilnosti Romov, kakršne so kulturna različnost, deviantnost in ogrožanje večinskega prebivalstva.⁵

¹ Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: MK, 1998.

² Vanek Šiftar: Cigani. Minulost v sedanjosti. Murska Sobota: Pomurska založba, 1970. (9)

³ Jožek Horvat – Muc: Amaro drom – naša pot. Murska Sobota: Romani union, 2006. (7)

⁴ Prav tam. (7)

⁵ Romski zbornik VIII z mednarodnega romskega tabora. Murska Sobota, Romani union 2006. (20)

2 CILJI

Zaradi zgoraj navedenih dejstev in zaradi letošnjega Evropskega leta medkulturnega dialoga smo se odločile, da raziščemo podobo Romov v medijih. Menimo, da so Romi, ne le skozi oči medijev, reprezentirani kot izrazito negativna etnična skupina. Namen naše raziskovalne naloge je raziskati dejansko podobo Romov v Sloveniji in prikazati, kako so Romi predstavljeni v medijih. Eden od ciljev je tudi, kaj naši učenci (učenci OŠ Dragatuš) menijo o Romih. Predvsem nas zanima, če in kako glas medijev vpliva na naše učence in na njihovo mnenje o Romih. To bomo dosegle z anketnim vprašalnikom.

Vsi smo ljudje, vsi smo enakopravni člani na Zemlji ne glede na vero, raso, etnično pripadnost, spol ... Zato menimo, da je potrebno različnim narodom omogočiti mirno soobstajanje in gojiti spoštovanje in razumevanje drug do drugega.

3 HIPOTEZE

HIPOTEZA 1: Romi so negativno prikazani v medijih.

HIPOTEZA 2: Mediji vplivajo, da imajo Neromi predsodke (stereotipe) o Romih.

HIPOTEZA 3: Romi so v medijih prikazani kot neizobraženi in nezaposleni.

HIPOTEZA 4: Mediji Rome prikazujejo kot kriminalce.

HIPOTEZA 5: Učenci OŠ Dragatuš imajo negativno podobo o Romih zaradi vpliva medijev.

4 DEJANSKA PODOBA ROMOV

4.1 Bivalne razmere

Večina Romov živi v naseljih, ki so izolirana od ostalega prebivalstva ali na robu naseljenih območij v razmerah pod minimalnimi standardi bivanja. Prav tako več kot polovica Romov živi v zasilnih bivališčih (barakah, kontejnerjih, prikolicah ipd.), preostali pa živijo v zidanih objektih oz. le manjše število Romov živi v stanovanjih. Taka izoliranost naselij in nezadostni bivanjski standardi vodijo v getizacijo romskih naselij, kar še dodatno povečuje in spodbuja predsodke večinske populacije.⁶

Rome lahko glede bivalnih razmer razdelimo v tri skupine:⁷

---

⁶ Diskriminacija na etnični in verski osnovi v Sloveniji. Ur. Silvo Devetak. Maribor: ISCOMET, 2006. (18)

⁷ Jožek Horvat – Muc: Amaro drom – naša pot. Murska Sobota: Romani union, 2006. (10)

V prvo skupino bi lahko šteli Rome, ki dosegajo visoko stopnjo kulture bivanja. To so Romi, ki živijo bodisi v urbanem središču, v stanovanjskih blokih ali v najemnih stanovanjih. Sem prištevamo tudi tiste, ki živijo v lastnih zidanih hišah izven romskih naselij ali v razvitih romskih naseljih. V drugo skupino štejemo Rome z nižjo stopnjo kulture bivanja. To so Romi, ki živijo v strnjenih romskih naseljih. Ti predstavljajo komplekse zidanih eno- ali dvo-prostornih hiš, zidanih in lesenih. V tretjo skupino lahko štejemo Rome z izrazito nizko stopnjo kulture bivanja. Ti živijo v izoliranih naseljih, ki so locirani na periferijah vaških skupnosti. Njihovi bivalni prostori so temni, vlažni, higiensko zanemarjeni, brez urejenih sanitarij.

4.2 Izobraževanje

Slaba izobrazbena struktura romske skupnosti na vseh starostnih nivojih predstavlja še posebej veliko težavo. Večina otrok je sicer vključenih v osnovnošolsko izobraževanje in predšolsko vzgojo, vendar v šolo hodijo neredno in zaključujejo osnovnošolsko izobraževanje na nižjih stopnjah oz. ga ne dokončajo, zaradi tega jim je onemogočeno nadaljnje poklicno izobraževanje. Razloga za takšno stanje sta predvsem pomanjkljiva socializacija romskih otrok in slabo znanje slovenskega jezika, ki jim otežujeta spremljanje pouka in druženje z vrstniki.⁸

Romski otroci so v šolskem sistemu pogosto segregirani. Med drugim z nadpovprečnim številom otrok, ki obiskujejo »posebne šole« (OŠPP - osnovne šole s prilagojenim programom).

4.3 Zaposlovanje

Osnovni pogoj za izboljšanje ekonomskega in družbenega položaja romske skupnosti je primerna zaposlitev, ki pa je v tesni povezavi z izobrazbo. Ker ni ustrezne izobrazbe, poleg pa še obilica predsodkov, so delodajalci zaposlovanju Romov še posebej nenaklonjeni. Njihova brezposelnost je izrazito nadpovprečna, tako da je romska skupnost v večini primerov odvisna od socialne pomoči države ali sive ekonomije.⁹

Stopnja izobrazbe Romov je zelo nizka, zato Romi težko dobijo službe, so vedno prvi odpuščeni ali pa so na Zavodu za zaposlovanje na repu čakalne liste.¹⁰

---

⁸ Diskriminacija na etnični in verski osnovi v Sloveniji. Ur. Silvo Devetak. Maribor: ISCOMET, 2006. (18)

⁹ Prav tam. (19)

¹⁰ Romski zbornik VIII z mednarodnega romskega tabora. Murska Sobota, Romani union 2006. (13)

Čeprav se Romi udeležujejo raznih tečajev za pridobivanje poklicev, ne dobijo zaposlitve zaradi slabih delovnih navad, bodisi negativnih odnosov in predsodkov delodajalcev do Romov.¹¹

5 PODOBA ROMOV V MEDIJIH

Problemi so najpogostejši razlog, da mediji sploh poročajo o Romih, še posebno, če ti problemi prerastejo v konflikt. S stereotipizacijo in posploševanjem so Romi predstavljeni kot kulturno različni (so nedelavni in živijo od socialne pomoči), deviantni (kraja, da je del njihove narave), poleg tega pa jih predstavljajo kot tiste, ki ogrožajo naš kulturni red, s tem pa tudi samo večinsko prebivalstvo. Najpogostejši tipi medijske reprezentacije, preko katerih Romi stopajo v medijski prostor, so generalizacija, stereotipizacija, kriminalizacija, nasprotje mi – oni in problematizacija.¹²

5.1 Generalizacija/posploševanje

V vseh medijskih tekstih, kjer so omenjeni Romi v povezavi s kriminaliteto, Romi nasproti Neromi ali Romi kot problem, mediji ne pripisujejo negativnih, deviantnih dejanj le določeni osebi, posamezniku, temveč jih generalizirajo oz. posplošijo na vse romsko prebivalstvo (»VSI Romi so ...«).

5.2 Stereotipi o Romih

Stereotip je poenostavljena generalizacija določene skupine ljudi, ki vpliva na vrednotenje pripadnikov te skupine. Ne ozira se na to, da obstajajo med posamezniki individualne razlike. /.../ Prevladujoči stereotipi o Romih v medijih so:

Romi povzročajo kriminal, Romi kradejo, Romi nočejo delati, Romi so nasilni ...¹³

5.3 Kriminalizacija

Romi so v medijskih tekstih predstavljeni kot kriminalci, ki grozijo uradnim osebam (policistom, podžupanom ...), predstavljeni so kot nasilneži, tatovi, kot udeleženci v strelskih obračunih in v poskusih umora. Primeri:

»Policisti v neposredni bližini romskega tabora izvajajo prepoved dostopa zoper vse, katerih prisotnost na tem območju bi predstavljala nevarnost za ogrožanje življenja.« (Slovenija, 18. 09. 2007)

¹¹ Jožek Horvat – Muc: Amaro drom – naša pot. Murska Sobota: Romani union, 2006. (11)

¹² Petković B., ...: Mediji za državljane. Ljubljana: Mirovni inštitut, 2006. (143-144)

¹³ Romski zbornik VIII z mednarodnega romskega tabora. Murska Sobota, Romani union 2006. (19)

- »Nekateri pravijo, da je kriminala v Rojah, kamor so pred dvema mesecema naselili družino Strojani, več.« (Slovenija, 20. 02. 2007)
- »Rom je streljal na skupino Romov in ranil 16-letnika.« (Slovenija, 05. 09. 2006)
- »Razdejanje objestneža v Novem mestu.« (Slovenija, 10. 08. 2006)
- »Spet sodijo enemu od udeležencev spopada med Romi, v katerem sta umrli dve osebi, dva pa sta bili hudo ranjeni.« (Slovenija, 12. 07. 2006)
- »Romi pretepli varnostnika.« (Radio Krka, 21. 07. 2007)
- »Strelnski obračuni v Ribnici (med Romi).« (Radio Krka, 05. 09. 2006)
- »Romi vse bolj oboroženi.« (Radio Krka, 05. 08. 2005)
- »Med preprirom ga je zabodel.« (Večer, 14. 03. 2007)
- »Romi so se stepli med seboj.« (Večer, 28. 04. 2007)
- »Sojenje Romom znova preloženo.« (Večer, 25. 05. 2007)
- »Romi grozili policistom.« (Večer, 09. 10. 2007)

5.4 Nasprotje MI – ONI (civilizirani – necivilizirani)

V Rome je projicirano vse, kar je negativno, drugačno, odklonsko, necivilizirano, medtem ko so Slovenci pozitivni in civilizirani ljudje. Primeri:

- »Ambruški Jože Šinkovec, ki so ga lani pretepli prebivalci romskega naselja v Dečji vasi, se je prebudil iz kome.« (Slovenija, 18. 01. 2007)
- »Ne Rom, le sosed bo mejak.« (Piramida, 29. 11. 2006)
- »So same barabe, drogo prodajajo, kradejo.« (24 ur, 06. 02. 2008, prebivalec Kočevja)
- »Obračun s kamenjanjem – V naselju Pušča pri Murski Soboti so se hudo spopadli Romi in domačini, ki so imeli dovolj izseljevanja.« (Dolenjski list, 09. 08. 2007)
- »Romi se ne smejo asimilirati.« (Delo, 26. 01. 2006)
- »Govorice, da bodo Romi zemljišča odkupili z občinskim denarjem oz. da jih bo občina lastnikom odvzela, na njih zgradila hiše in vse skupaj podarila Romom, so vaščane razburile.« (Delo, 26. 02. 2004)
- »Oprostili so jih, ker so ubili Rome.« (Večer, 19. 07. 2007)
- »V vasi Krka strelnski obračun med vaščani in Romi.« (Radio Krka, 17. 05. 2004)
- »Romom (država) zagotavlja precejšnjo socialno pomoč, ki je včasih večja od plače prenekaterega zaposlenega državljanja.« (Slovenske novice, 20. 01. 2005)

»V novomeški občini je od 791 Romov zaposlenih vsega 11. Kljub nezaposlenosti se romski standard sicer izboljšuje. Romi si kupujejo avtomobile ...« (Delo, 08. 10. 2003)

»Romi s pestmi nad učitelja angleščine.« (Slovenske novice, 20. 01. 2005)

5.5 Romi kot problem

Glede izobrazbe in zaposlitve so Romi v medijih prikazani kot neizobraženi in nedelavni, izkoriščevalski, leni, medtem ko so Slovenci izobraženi, zaposleni, marljivi in delavni.

Primeri:

»Romi so problematični.« (Slovenija, 21. 03. 2007)

»Večina pripadnikov romske skupnosti ni končala osnovne šole.« (Slovenija, 09. 11. 2006)

»Romi izsiljujejo lastnike stanovanj.« (Večer, 09. 08. 2007)

»Romi grozijo novomeškemu županu.« (Radio Krka, 10. 10. 2005)

»Najbolj skrb vzbujajoče je dejstvo, da jih je skoraj 90 % brez dela in živijo le od socialne pomoči.« (Ona, 15. 07. 2003)

»Večina je nepismenih.« (Delo, 22. 07. 2004)

»V srednjih šolah 40 Romov.« (Delo, 17. 06. 2004)

»Položaj Romov v Sloveniji ostaja problem.« (Delo, 29. 03. 2006)

»Romom manjka predvsem motivacije.« (Delo, 24. 04. 2006)

»Romi so zadovoljni s svojim položajem, po ugotovitvah črnomaljskega ZIK-a dosedanje študije kažejo na močno povezanost nizke izobrazbe Romov in njihove delovne (ne)aktivnosti.« (Delo, 21. 02. 2006)

»Pri Romih je največja težava, da se ne izobražujejo: le 50 jih je na srednjih šolah, /.../ le pet Romov študira.« (Delo, 03. 06. 2004)

»Zakaj naj bi delali, če med socialno pomočjo in plačilom za pošteno delo ni razlike?« (Delo, 21. 10. 2004)

»Trebanjski vrtec bo dobil romski oddelek, otroci pa bodo oproščeni plačila vrtca.« (Delo, 16. 12. 2005)

»Romi imajo še vedno veliko otrok, zato so skupni zneski socialnih pomoči in otroških dodatkov že kar zavidljivo visoki in povzročajo pri drugih ljudeh zavist in jezo.« (Delo, 03. 03. 2004)

II RAZISKOVALNI DEL

6 UPORABA RAZISKOVALNIH METOD IN NAČIN ZBIRANJA PODATKOV

Za potrebe naše raziskovalne naloge smo uporabile naslednje metode:

- zbiranje gradiva po literaturi,
- internet,
- anketni vprašalnik.

Večino literature smo našle v Knjižnici Črnomelj in v ZIK-u, veliko pa smo je zbrale tudi preko interneta. Ko smo zbrale vso literaturo, smo si naredile koncept našega raziskovanja dejanske podobe Romov v Sloveniji in prikazale, kako so Romi predstavljeni v medijih.

Naslednji korak, ki smo ga storile, je bila izdelava anketnega vprašalnika. Pri njegovi izdelavi smo imele v mislih predvsem, kaj naši učenci (učenci OŠ Dragatuš) menijo o Romih. Predvsem nas je zanimalo, če in kako glas medijev vpliva na naše učence in na njihovo mnenje o Romih.

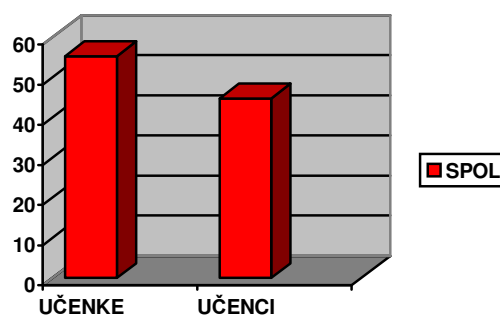
Razdelile smo 76 vprašalnikov, v vsak razred toliko, kolikor je učencev (od 5./9 do 9. razreda). Odzivnost je bila visoka. Vprašalnike nam je vrnilo 76 učencev (100 %). Na koncu smo vprašalnike obdelale in dobile rezultate, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

7 REZULTATI IN ANALIZA

Z obdelavo podatkov anketnega vprašalnika smo dobile naslednje rezultate:

Tabela 1: Spol anketirancev

	f	f %
ženski	42	55,3
moški	34	44,7

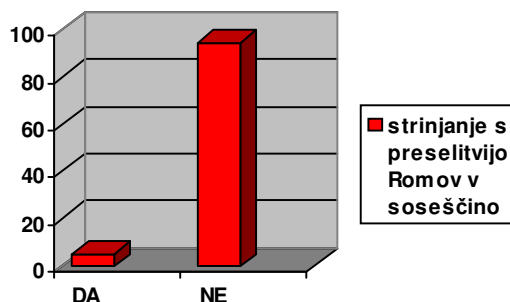

Graf 1: Spol anketirancev

Anketni vprašalnik je izpolnilo 76 anketirancev, od tega 42 (55,3 %) učenk in 34 (44,7 %) učencev.

Tabela 2: Preselitev Romov v sosesčino

	f	f %
da	4	5,3
ne	72	94,7

Graf 2: Preselitev Romov v sosesčino

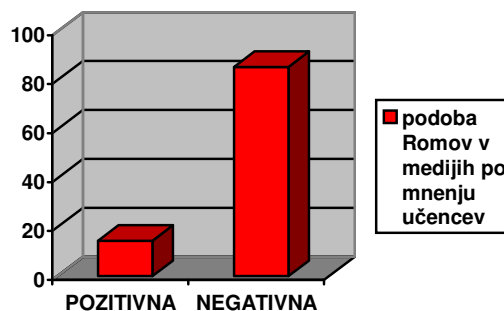
Učence smo vprašale, ali bi se strinjali, da bi se Romi preselili v okolico njihove hiše. Večina učencev, kar 72 (94,7 %), se s tem ne bi strinjalo, le 4 učenci (5,3 %) ne bi imeli nič proti temu, da bi dobili Rome v svojo sosesčino, zato ker nimajo nič proti Romom.

Zanimalo nas je tudi, zakaj so učenci na zgornje vprašanje odgovorili z DA ali z NE. Pri obdelavi rezultatov smo ugotovile, da so učenci odgovorili z NE zaradi naslednjih razlogov:

- Romi kradejo (tako je odgovorilo 30 učencev),
- enostavno ne marajo Romov (tako je odgovorilo 29 učencev),
- Romi povzročajo nemir (tako je odgovorilo 15 učencev),
- Romi niso civilizirani (tako je odgovorilo 10 učencev),
- Romi so nesramni (tako je odgovorilo 7 učencev),
- Romi se radi pretepajo (tako so odgovorili 3 učenci),
- Romi so nezaposleni (tako sta odgovorila 2 učenca),
- Romi onesnažujejo naravo (tako sta odgovorila 2 učenca).

Tabela 3: Podoba Romov v medijih po mnenju učencev

	f	f %
pozitivna	11	14,5
negativna	65	85,5

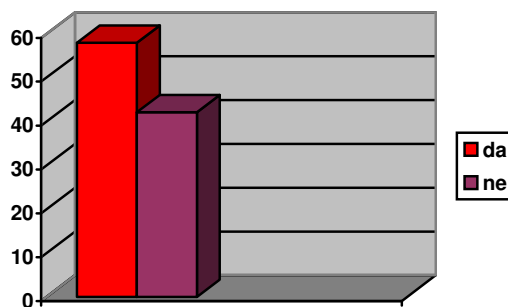

Graf 3: Podoba Romov v medijih po mnenju učencev

Kar 65 (85,5 %) učencev OŠ Dragatuš meni, da so Romi v medijih reprezentirani negativno, medtem ko jih le 11 (14,5 %) meni, da mediji prikazujejo Rome pozitivno.

Tabela 4: Ali misliš, da so mediji krivi za to, da imajo Neromi slabo mnenje o Romih?

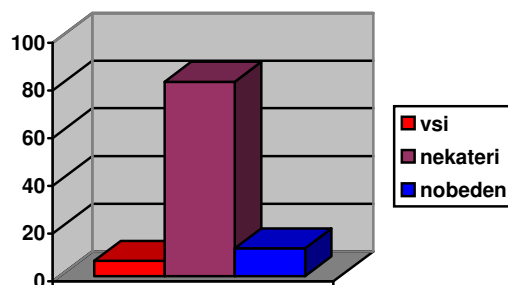
	f	f %
da	44	57,9
ne	32	42,1

Graf 4: Krivda medijev za slabo podobo Neromov o Romih
57 % učencev se strinja, da so ravno mediji tisti, ki povzročijo, da imajo Neromi slabo mnenje o Romih, 42,1 % učencev pa se s tem ne strinja.

Tabela 5: Ali misliš, da so Romi izobraženi?

	f	f %
vsi	5	6,6
nekateri	62	81,6
nobeden	9	11,8

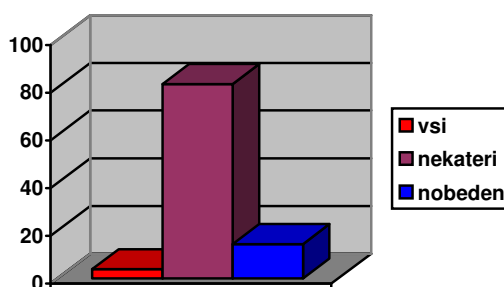

Graf 5: Izobraženost Romov po mnenju učencev

Samo 5 (6,6 %) učencev misli, da so vsi Romi izobraženi, 62 (81,6 %) jih meni, da so izobraženi le nekateri, medtem ko jih 9 (11,8 %) pravi, da ni noben Rom izobražen.

Tabela 6: Ali misliš, da so Romi zaposleni?

	f	f %
vsi	3	3,9
nekateri	62	81,6
nobeden	11	14,5

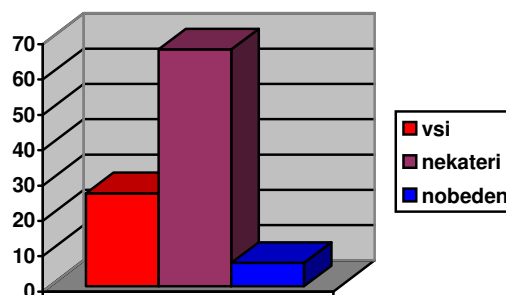

Graf 6: Zaposlenost Romov po mnenju učencev

Samo 3 (3,9 %) učenci mislijo, da so vsi Romi zaposleni, 62 (81,6 %) jih meni, da so zaposleni le nekateri, medtem ko jih 11 (14,5 %) pravi, da ni noben Rom zaposlen.

Tabela 7: Ali misliš, da so Romi kriminalci?

	f	f %
vsi	20	26,3
nekateri	51	67,1
nobeden	5	6,6

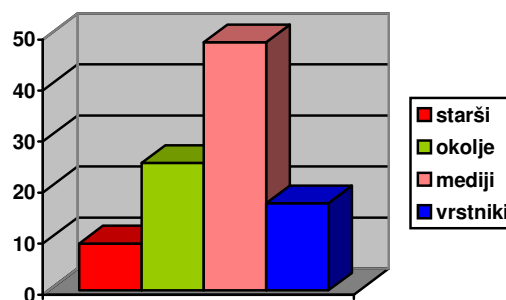

Graf 7: Izobraženost Romov po mnenju učencev

Kar 20 (26,3 %) učencev misli, da so vsi Romi kriminalci, 51 (67,1 %) jih meni, da so kriminalci le nekateri, medtem ko jih 5 (6,6 %) pravi, da ni noben Rom kriminallec.

Tabela 8: Kdo ali kaj vpliva na tvoje mnenje o Romih?

	f	f %
starši	7	9,2
okolje	19	25
mediji	37	48,7
vrstniki	13	17,1

Graf 8: Kdo/kaj vpliva na učence?

Na vprašanje, kaj učenci mislijo o Romih glede izobraževanja, zaposlovanja in kriminalitete so se učenci opredelili v zgornjih treh grafih. Nas pa je zanimalo, kdo ali kaj vpliva na to, da imajo učenci tako mnenje. Ugotovile smo, da na njihov pogled o Romih v največji meri vplivajo mediji, nato sledi vpliv okolja (sosedji, sami Romi), zatem na njihovo mnenje vplivajo tudi vrstniki, šele na zadnjem mestu na njih vplivajo starši.

III SKLEP

Kadar mediji spregovorijo o Romih, takrat občutimo generalizacijo ali posploševanje in stereotipizacijo. V večini primerov mediji govorijo o Romih kot neizobraženih, nezaposlenih, torej lenih, kot izkoriščevalcih socialne pomoči, kot kriminalcih, ki povzročajo nasilje, rope, umore. Na podlagi zbranih naslovov v medijih, ki smo jih zbrale preko interneta, smo ugotovile, da je to res. Zato potrjujemo **hipotezo 1** (*Romi so negativno prikazani v medijih.*). Takšno je mnenje tudi večine vprašanih učencev (85,5 %).

Glede na zgornje trditve pa lahko postavimo še eno trditev oz. potrdimo **hipotezo 2** (*Mediji vplivajo, da imajo Neromi predsodke (stereotipe) o Romih.*). V medijih in pri naših učencih se pojavljajo naslednji stereotipi o Romih: Romi kradejo, povzročajo nemir, so necivilizirani, nesramni, se radi pretepajo, so nezaposleni, onesnažujejo naravo ...

Tudi **hipotezo 3** lahko potrdimo (*Romi so v medijih prikazani kot neizobraženi in nezaposleni.*) Naši učenci menijo, da so le nekateri Romi izobraženi, medtem ko menijo, da so samo nekateri Romi zaposleni. Hipotezo lahko potrdimo tudi na osnovi naslovov v medijih, ki so predstavljeni na strani 6.

Hipoteza 4 se je glasila *Mediji Rome prikazujejo kot kriminalce*. Tudi to hipotezo lahko potrdimo. Na podlagi raziskovanja po internetu so res Romi skozi oči medijev prikazani kot kriminalci. Hipotezo pa potrjujemo tudi zaradi analize ankete, saj je kar 26,3 % učencev odgovorilo, da so vsi Romi kriminalci, 67,1 % pa jih meni, da so nekateri.

Tudi **hipotezo 5** potrjujemo (*Učenci OŠ Dragatuš imajo negativno podobo o Romih zaradi vpliva medijev.*) Kar 48,7 % učencev meni, da so mediji krivi, da imajo slabo mnenje o Romih. Vzrok za to pa so tudi sosedje, stiki z Romi, vrstniki in starši.

Vsi smo ljudje, vsi smo enakopravni člani na Zemlji ne glede na vero, raso, etnično pripadnost, spol ... Zato menimo, da je potrebno različnim narodom omogočiti mirno soobstajanje in gojiti spoštovanje in razumevanje drug do drugega.

Lep primer so nam prikazali Langa in Civili na letošnji Emi. Združili so se Romi in Neromi. Podali so si roko. Podajmo si jo še mi!!!

POVZETEK

Zaradi letošnjega Evropskega leta medkulturnega dialoga smo se odločile, da raziščemo podobo Romov v medijih. Menimo, da so Romi, ne le skozi oči medijev, reprezentirani kot izrazito negativna etnična skupina. Eden od ciljev je bil tudi, kaj naši učenci (učenci OŠ Dragatuš) menijo o Romih. Predvsem nas je zanimalo, če in kako glas medijev vpliva na naše učence in na njihovo mnenje o Romih. To smo dosegle z anketnim vprašalnikom.

Ugotovile smo, da v vseh medijskih tekstih, kjer so omenjeni Romi v povezavi s kriminaliteto, Romi nasproti Neromi ali Romi kot problem, mediji ne pripisujejo negativnih, deviantnih dejanj le določeni osebi, posamezniku, temveč jih generalizirajo oz. posplošijo in stereotipizirajo na vse romsko prebivalstvo (»VSI Romi so ...«). Romi so v medijskih tekstih predstavljeni kot kriminalci, ki grozijo uradnim osebam (policistom, podžupanom ...), predstavljeni so kot nasilneži, tatovi, kot udeleženci v strelskih obračunih in v poskusih umora. V Rome je projicirano vse, kar je negativno, drugačno, odklonsko, necivilizirano, medtem ko so Slovenci pozitivni in civilizirani ljudje. Glede izobrazbe in zaposlitve so Romi v medijih prikazani kot neizobraženi in nedelavni, izkoriščevalski, leni, medtem ko so Slovenci izobraženi, zaposleni, marljivi in delavni.

Z analizo anketnega vprašalnika smo ugotovile, da imajo učenci OŠ Dragatuš v večini slabo mnenje o Romih. Tudi sami trdijo, da Romi po njihovem mnenju kradejo, povzročajo nemir, so necivilizirani, nesramni, se radi pretepajo, so nezaposleni, onesnažujejo naravo ... Zakaj tako menijo? Odgovorili so: V največji meri zaradi vpliva medijev, v manjši meri pa zaradi stika z Romi, zaradi vpliva vrstnikov ali staršev.

LITERATURA

1. Diskriminacija na etnični in verski osnovi v Sloveniji. Ur. Silvo Devetak. Maribor: ISCOMET, 2006.
2. internetni naslovi (vtipkali ime TV-oddaje, radio postaje, časopisa)
3. Jožek Horvat – Muc: Amaro drom – naša pot. Murska Sobota: Romani union, 2006.
4. Petković B., ...: Mediji za državljane. Ljubljana: Mirovni inštitut, 2006.
5. Romski zbornik VIII z mednarodnega romskega tabora. Murska Sobota, Romani union 2006.
6. Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: MK, 1998.
7. Vanek Šiftar: Cigani. Minulost v sedanjosti. Murska Sobota: Pomurska založba, 1970.

